

**Talousvaliokunnan mietintö n:o 40 hallituksen esityksestä laiksi
kuluttajansuojalain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi**

Eduskunta on lähettänyt 12 päivänä helmikuuta 1993 talousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 360/1992 vp laiksi kuluttajansuojalain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

Esityksen johdosta valiokunnassa ovat olleet kuultavina lainsäädäntöjohtaja Kaarina Buure-Hägglund sekä vs. lainsäädäntöneuvokset Marjo Lahelma ja Yrjö Mäkelä oikeusministeriöstä, ylitarkastaja Tiina Hankimo kuluttajavalituslautakunnasta, osastopäällikkö Antti Majjala Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitosta, toimitusjohtaja Erkki Inkinen ja asiamies Pekka Pennanen Rakennustuoteallisuus ry:stä, toimitusjohtaja Heikki Pietiläinen Suomen Taloteollisuus Oy:stä, varatoimitusjohtaja Stig Henriksen Kaupan Keskusliitosta, puheenjohtaja Pekka Juntunen, varapuheenjohtaja Mauri Ikola ja toiminnanjohtaja Taisto Eronen Suomen Huonekalukaupan Liitosta sekä pääsihteeri Leena Simonen Suomen Kuluttajaliitosta.

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan kuluttajansuojalain kulutushyödykettä, kuluttajaa ja elinkeinonharjoittajaa koskevia määritelmiä tarkennettaviksi ja osittain laajennettaviksi.

Kulutushyödykkeellä tarkoitetaan tavaroita, palveluksia sekä muita hyödykkeitä ja etuuksia, joita tarjotaan luonnollisille henkilöille tai joita tällaiset henkilöt olennaisessa määrin hankkivat yksityistä talouttaan varten.

Kuluttajana pidetään luonnollista henkilöä, joka hankkii kulutushyödykkeen pääasiassa muuhun tarkoitukseen kuin harjoittamaansa elinkeinotoimintaa varten.

Elinkeinonharjoittajalla tarkoitetaan luonnollista henkilöä taikka yhteisöä, joka tuloa tai muuta taloudellista hyötyä saadakseen ammattimaisesti pitää kaupan, myy tai muutoin tarjoaa

kulutushyödykkeitä vastiketta vastaan hankittavaksi.

Kuluttajankauppaa koskevat säännökset ehdotetaan uudistettavaksi ja sovitettavaksi yhteen kauppalain säännösten kanssa. Laki sisältää säännökset muun muassa tavarantoimituksesta ja vaaranvastuusta, seuraamukset tavarantoimituksen viivästymisestä, säännökset tavarantoimituksen ominaisuuksista, virheestä ja virheen seuraamuksista sekä ostajan velvollisuuksista ja ostajan sopimusrikkomuksen seuraamuksista.

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset eräistä kuluttajapalvelussopimuksista. Säännökset koskevat vastikkeellisia palveluksia, joita elinkeinonharjoittaja suorittaa kuluttajalle ja joiden sisältönä on irtaimen esineeseen, rakennukseen, muuhun rakennelmaan tai kiinteään omaisuuteen kohdistuva työ- tai muu suoritus taikka irtaimen esineen valmistaminen.

Edelleen lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset taloelementtien kaupasta ja rakennusurakasta. Laissa säädetään muun muassa toimituksesta, kustannusten jaosta ja vaaranvastuusta, toimeksisaajan viivästykseen seuraamuksista, suorituksen ominaisuuksista ja virheestä sekä tilaajan sopimusrikkomuksen seuraamuksista.

Laissa ehdotetaan säädettäväksi myös kulutushyödykkeitä välittävän elinkeinonharjoittajan vastuusta.

Samassa yhteydessä ehdotetaan muutettavaksi myös kuluttaja-asiamiehestä annettua lakia, arvopaperimarkkinalakia ja kuluttajavalituslautakunnasta annettua lakia.

Valiokunnan kannanotot

Kuluttajansuojalakiin ehdotetut muutokset ja lisäykset parantavat kuluttajan ja hänen sopimusosapuolensa oikeussuojaa. Valiokunta pitää lakiehdotuksia tarpeellisina ja ehdottaa niiden hyväksymistä seuraavin muutoksin.

Laki kuluttajansuojalain muuttamisesta

5 luvun 25 §, 8 luvun 26 § ja 9 luvun 26 §: Ensin mainittu pykälä koskee tavaran tilauksen peruuttamista ennen tavaran luovutusta, toinen palveluksen peruuttamista ennen luovutusta sekä viimeinen taloelementtien tilauksen peruuttamista ennen niiden luovutusta.

Valiokunta pitää lähtökohtana yleisten oikeusperiaatteiden mukaisesti, että sopimukset on pidettävä. Jos ostaja tai tilaaja yksipuolisesti sopimusehtojen peruutusklausuulin vastaisesti peruuttaa tilauksen tai palveluksen ennen luovutusta, hän rikkoo tehtyä sopimusta. Valiokunta ehdottaakin mainittuja säännöksiä täsmennettäväksi siten, että säännöksessä ilmenee peruuttamistapauksessa kyseessä olevan ostajan tai tilaajan sopimusrikkomus.

Samojen säännösten mukaan myyjällä tai toimeksisaajalla ei ole oikeutta peruutustapauksessa pysyä sopimuksessa ja vaatia kauppahinnan maksamista taikka suorittaa palvelusta loppuun. Sen sijaan myyjällä tai toimeksisaajalla on oikeus korvaukseen laissa olevien vahingonkorvaussäännösten mukaisesti. Myyjällä tai toimeksisaajalla on oikeus korvaukseen niistä erityisistä kustannuksista, joita hänelle on aiheutunut sopimuksen tekemisestä ja täyttämisestä ja joista hän todennäköisesti ei voi hyöttyä muulla tavalla, sekä sopimuksen purkamisen tai peruutuksen vuoksi aiheutuvista erityisistä kustannuksista.

Valiokunnan mielestä erityisiä kustannuksia voi aiheutua muun muassa siitä, että tilaus on tehty erityisesti ostajaa varten hänen ohjeidensa tai toivomustensa mukaisesti eikä myyjä tai toimeksisaaja voi ilman huomattavaa tappiota käyttää niitä hyväkseen muulla tavoin. Tällaisessa tapauksessa vahingonkorvauksen määrä voi nousta jopa sovittua hintaa korkeammaksi, mikä myös ostajan tai tilaajan täytyy ottaa huomioon sopimusta tehdessään. Laissa vahingonkorvauksen määrää ei ole täsmällisesti määriteltä tai rajattu.

8 luvun 1 §: Valiokunta ehdottaa tässä ja 9 luvussa käytettyjen käsitteiden yhdenmukaistamiseksi pykälää täydennettäväksi siten, että elinkeinonharjoittaja on toimeksisaaja ja kuluttaja tilaaja.

8 luvun 6 §: Edellä olevaan viitaten johdonmukaisuuden vuoksi pykälän 3 momentissa oleva kuluttaja ehdotetaan muutettavaksi tilaajaksi.

9 luvun 13 §: Valiokunta ehdottaa, että 5 ja 8 luvussa olevien vastaavien yleisten virhesäännös-

ten mukaisesti tämän pykälän 5 kohtaan lisätään sana ”yleensä”. Toimeksisaajan suorituksessa on myös virhe, jos suoritus ei muuten vastaa sitä, mitä kuluttajalla yleensä on sellaisen sopimuksen yhteydessä perusteltua aihetta olettaa.

Laki kuluttaja-asiamiehestä annetun lain 8 §:n muuttamisesta

Valiokunta ehdottaa, että pykälässä mainittu pankkitarkastusvirasto muutetaan rahoitustarkastukseksi sen johdosta, että 1.10.1993 tuli voimaan rahoitustarkastuslaki, jolla pankkitarkastusvirastolle kuuluneet tehtävät siirrettiin rahoitustarkastukselle.

Ennen tämän lain voimaantuloa on tulossa voimaan laki luottolaitostoinnasta, jolla korvataan talletuspankkien toiminnasta annettu laki ja rahoitustoimintalaki. Tämän vuoksi pykälässä ehdotetaan viitattavaksi uuteen luottolaitostoinnasta annettavaan lakiin.

Laki arvopaperimarkkinalain 7 luvun 1 §:n muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan, että mainittuun pykälään lisätään uusi 4 momentti. Koska lailla 740/93 samaan pykälään lisättiin uusi 4 momentti, valiokunta ehdottaa, että tässä ehdotuksessa oleva momentti tulee uudeksi 5 momentiksi.

Edellä olevaan viitaten valiokunta ehdottaa, että myös tässä pykälässä mainittu pankkitarkastusvirasto korvataan rahoitustarkastuksella.

Laki kuluttajansuojasta kiinteistönvälityksessä

Kuluttajansuojasta kiinteistönvälityksessä annetun lain 8 §:ssä sanotaan, että kuluttajansuojalain 1 luvun 6 §:ssä tarkoitettua asuntoa markkinoitaessa annettavista tiedoista säädetään lisäksi asetuksella.

Kuluttajansuojalain muuttamisesta annetussa lakiehdotuksessa ehdotetaan, että 1 luvun 6 § kumotaan, koska ehdotettu uusi kulutushyödykkeen määritelmä sisältää myös asunnot ja kiinteistöt.

Asunnon määritelmä on tarkoitus siirtää asuntojen markkinoinnissa annettavista tiedoista annettuun asetukseen.

Edellä olevan perusteella valiokunta ehdottaa, että kuluttajansuojasta kiinteistönvälityk-

sessä annetun lain, joka ei sisältynyt hallituksen esitykseen, 8 §:n 1 momentista poistetaan viittaus kuluttajansuojalakiin.

Näillä perusteilla talousvaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että 2. ja 5. lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomina ja

että 1., 3., 4. ja uusi 6. lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvina:

1.

Laki

kuluttajansuojalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 20 päivänä tammikuuta 1978 annetun kuluttajansuojalain (38/78) 1 luvun 6 §, sellaisena kuin se on 14 päivänä tammikuuta 1983 annetussa laissa (45/83),

muutetaan 1 luvun 3—5 §, 5 luku ja 9 luvun 1 §,

näistä 9 luvun 1 § sellaisena kuin se on osittain muutettuna 23 päivänä toukokuuta 1986 ja 24 päivänä elokuuta 1990 annetuilla laeilla (385/86 ja 811/90), sekä

lisätään lakiin uusi 8 ja 9 luku, jolloin nykyinen 8 ja 9 luku siirtyvät 10 ja 11 luvuksi, sekä 11 lukuun uusi 1 a—1 d § ja sen 2 ja 3 §:ään otsikko seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

3—5 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

5 luku

Kuluttajankauppa

1—24 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

25 §

Tilauksen peruuttaminen

Jos ostaja *rikkoo sopimuksen peruuttamalla* tavaran tilauksen ennen tavaran luovutusta, myyjällä ei ole oikeutta pysyä sopimuksessa ja vaatia kauppahinnan maksamista. Sen sijaan myyjällä on oikeus korvaukseen hänelle aiheutuvasta vahingosta 28 §:n mukaisesti.

26—32 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

8 luku

Eräät kuluttajapalvelussopimukset

Yleiset säännökset kuluttajapalvelussopimuksista

1 §

Luvun soveltamisala

Tämän luvun säännökset koskevat vastikkeellisia palveluksia, joita elinkeinonharjoittaja (*toimeksisaaja*) suorittaa kuluttajalle (*tilaaja*) ja joiden sisältönä on irtaimen esineeseen, rakennukseen, muuhun rakennelmaan tai kiinteään omaisuuteen kohdistuva työ tai muu suoritus taikka irtaimen esineen valmistaminen. Tietyistä urakkasopimuksista säädetään kuitenkin jäljempänä 9 luvussa.

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

2—5 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

6 §

Lisätyöt

(1 ja 2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Jos toimeksisaaja havaitsee olevan tarvetta sellaisiin toimeksiantoon kuulumattomiin töihin, joita ei voida lykätä aiheuttamatta vaaraa terveydelle tai omaisuudelle ja joita ei suoriteta tämän pykälän nojalla, toimeksisaajan on viipymättä ilmoitettava *tilaajalle* havaitsemistaan turvallisuutta vaarantavista seikoista.

7—25 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

26 §

Palveluksen peruuttaminen

Jos tilaaja *rikkoo sopimuksen peruuttamalla* palveluksen ennen sen luovutusta, toimeksisaajalla ei ole oikeutta suorittaa sitä loppuun. Sen sijaan toimeksisaajalla on oikeus korvaukseen hänelle aiheutuvasta vahingosta 30 §:n mukaisesti.

27—35 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

9 luku

Taloelementtien kauppa ja rakennusurakka

Yleiset säännökset taloelementtien kaupasta ja rakennusurakasta

1—12 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

13 §

Yleinen virhesäännös

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Toimeksisaajan suorituksessa on virhe myös,
jos:

(1—4 kohta kuten hallituksen esityksessä)
5) suoritus ei muuten vastaa sitä, mitä kuluttajalla yleensä on sellaisen sopimuksen yhteydessä perusteltua aihetta olettaa.

14—25 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

26 §

Tilauksen peruuttaminen

Jos tilaaja *rikkoo sopimuksen peruuttamalla* elementtien tilauksen ennen niiden luovutusta, toimeksisaajalla ei ole oikeutta pysyä sopimuksessa ja vaatia hinnan maksamista. Sen sijaan toimeksisaajalla on oikeus korvaukseen hänelle aiheutuvasta vahingosta 30 §:n mukaisesti.
(2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

27—34 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

11 luku

Erinäisiä säännöksiä

1, 1 a—1 d, 2 ja 3 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

3.

Laki**kuluttaja-asiamiehestä annetun lain 8 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kuluttaja-asiamiehestä 20 päivänä tammikuuta 1978 annetun lain (40/78) 8 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on 20 päivänä joulukuuta 1991 annetussa laissa (1550/91), seuraavasti:

8 §

Kuluttaja-asiamiehen on ennen 1 momentissa tarkoitettuun toimenpiteeseen ryhtymistä pyytävä *rahoitustarkastuksen* lausunto, jos asia koskee *luottolaitostoiminnasta* annetussa laissa

(/) tarkoitettua luottolaitosta taikka arvopaperimarkkina- (495/89) tarkoitetun arvopaperin markkinointia.

Voimaantulosäännös

(Kuten hallituksen esityksessä)

4.

Laki**arvopaperimarkkinalain 7 luvun 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 26 päivänä toukokuuta 1989 annetun arvopaperimarkkinalain (495/89) 7 luvun 1 §:ään uusi 5 momentti seuraavasti:

7 luku

Arvopaperimarkkinoiden valvonta

1 §

Jos *rahoitustarkastus* havaitsee, että arvopaperin markkinoinnissa on menetelty tavalla, jonka voidaan olettaa olevan vastoin kuluttajansuo-

jalakia (38/78), sen on ilmoitettava asiasta kuluttaja-asiamiehelle. Ennen kuin *rahoitustarkastus* saattaa tällaisen asian markkinatuomioistuimen käsiteltäväksi, sen on pyydettävä kuluttaja-asiamieheltä lausunto.

Voimaantulosäännös

(Kuten hallituksen esityksessä)

6.

Laki**kuluttajansuojasta kiinteistönvälityksessä annetun lain 8 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kuluttajansuojasta kiinteistönvälityksessä 15 päivänä heinäkuuta 1988 annetun lain (686/88) 8 §:n 1 momentti seuraavasti:

8 §

Kiinteistönvälittäjän on tarjotessaan välitettävää kohdetta ostettavaksi annettava ostajalle kaikki ne tiedot, joiden välittäjä tietää tai hänen pitäisi tietää vaikuttavan kaupasta päättämiseen.

(Poist.) Asuntoa markkinoitaessa annettavista tiedoista säädetään lisäksi asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Helsingissä 4 päivänä marraskuuta 1993

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Louekoski, varapuheenjohtaja Björkenheim, jäsenet Drom-

berg, Jurva, Jääskeläinen, Korhonen, Koski, Laivoranta, J. Leppänen, Luhtanen, Paloheimo ja Vuoristo.

